

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Autor pracy: mgr Aleksandra Majewska

Temat pracy: Reakcje przystosowawcze a zasoby osobiste osób z niepełnosprawnością ruchową

Promotor pracy: prof. dr hab. Janusz Kirenko

Problematyka poruszana w rozprawie doktorskiej dotyczy zagadnienia reakcji przystosowawczych osób z niepełnosprawnością ruchową w kontekście zasobów osobistych. Zagadnienie przystosowania rozumiane jest zgodnie z interakcyjnym modelem psychospołecznej adaptacji do niepełnosprawności H. Livneha i R.F. Antonaka (1997). Przystosowanie się jest tu rozumiane jako jeden z elementów procesu adaptacji. Psychospołeczna adaptacja pozwala osobie z niepełnosprawnością ruchową osiągnąć poziom zgodności z otoczeniem.

Głównym celem pracy doktorskiej było ukazanie zależności między zasobami osobistymi a reakcjami przystosowawczymi u osób dorosłych z wrodzoną i nabytą niepełnosprawnością ruchową w okresie wczesnej dorosłości. Zasoby osobiste uwzględnione w badaniach to: style i strategie radzenia sobie, wsparcie społeczne, cechy osobowości. W badaniach uwzględniono także zmienną pośredniczącą w postaci temporalnej satysfakcji z życia. Grupę badanych stanowiło 159 osób – 79 osób z niepełnosprawnością ruchową wrodzoną i 80 osób z niepełnosprawnością ruchową nabytą.

Praca składa się z ośmiu rozdziałów. W pierwszym rozdziale zaprezentowano ujęcia terminologiczne i koncepcyjne związane z niepełnosprawnością ruchową, a także poruszono kwestie specyfiki psychospołecznego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością ruchową. Drugi rozdział dotyczy przedmiotu badań jakim są reakcje przystosowawcze osób z niepełnosprawnością ruchową. Ponadto w rozdziale znajduje się charakterystyka okresu wczesnej dorosłości, ponieważ osoby badane są w tej kategorii wiekowej. W rozdziale również zaprezentowano wyniki badań empirycznych dotyczących reakcji przystosowawczych wśród osób z niepełnosprawnością ruchową. Rozdział trzeci jest analizą i charakterystyką zasobów osobistych: wsparcia społecznego, sposobów radzenia sobie ze stresem i cech osobowości. W rozdziale czwartym znajdują się metodologiczne podstawy badań własnych obejmujące opis celu badań, problemów badawczych, hipotez, zmiennych,

wskaźników, przedstawienie organizacji badań własnych oraz charakterystyka badanej grupy pod względem zmiennych demograficznych. Rozdział piąty, szósty i siódmy stanowi analizę danych pozyskanych od osób z niepełnosprawnością ruchową podczas procesu badawczego. W toku badań przeanalizowano także predykcyjną funkcje zmiennych niezależnych dla reakcji przystosowawczych. Ustalanie funkcji predykcyjnej dokonano w dwóch kontekstach – zmiennej temporalnej satysfakcji z życia oraz czasu nabycia niepełnosprawności. W podsumowaniu znalazła się dyskusja wyników, a także wskazano ograniczenia przeprowadzonych badań i implikacje dla placówek zajmujących się osobami z niepełnosprawnością.

Wyniki badań wskazują na istotne statystycznie różnice pomiędzy reakcjami przystosowawczymi a zasobami osobistymi u osób z niepełnosprawnością ruchową. Uwzględnione w badaniach zmienne niezależne i zmienna pośrednicząca pełni funkcję predykcyjną w wyjaśnianiu poszczególnych wymiarów reakcji przystosowawczych wśród osób z niepełnosprawnością ruchową.

Aleksandra Mępińska